

Bernal, 27 d'agost de 1982

Estimat amic,

Poc em podia pensar que la meva idea de crear totes unes "jornades literaries" per al meu ús personal pogués provocar rosecs de consciencia a l'estimada Rosa. Realment m'ha sabut greu. Oimés quan, havent rebut la carta, m'ha semblat tan convincent (et felicito!), que fins i tot he començat de creure que era de veritat! És com si m'hagués fabricat un somni en vetlla. I vet aquí que ara també jo em sento turmentat per aquesta malifeta. És clar que és una malifeta que no fa cap mal a ningú. Senzillament, he aconseguit que em donessin quinze dies més de vacances, sense cobrar sou, o sigui que si ~~algú~~ algun mal n'ha pervingut, d'aquesta boutade, ha estat per a la meva butxaca. En canvi, les suposades víctimes, són uns senyors que fa gairebé dos anys que ens tenen condemnats a viure amb un sou que s'ha degradat fins a límits incommensurables, sense atorgar-nos tan sols l'alleujament d'un augment ni que fos similar a una almoïna. És evident, que un mal no en justifica un altre, pero, com resulta facil de veure, no n'hem provocat cap, de mal, amb el nostre acte. Els quinze dies, probablement me'ls haurien donat igual (sense "goce de sueldo", és clar), malgrat que no hagués presentat aquesta excusa. Pero allo que a mi m'interessava era que no sabessin que el passatge me'l pagava jo, car, d'haver-ho sabut, potser encara se'ls hauria acufit de rebaixar-me el sou, pensant que guanyo massa, ja que em puc donar el luxe de viatjar a l'exterior en un moment que, d'aquest país, ja no ^{podem} ~~potem~~ marxar volant ni tan sols els falziots. En fi, digues-li a la Rosa que es quedi tranquil.la, que aquesta "conya" no tindra cap més transcendencia i que la carta l'esquinçaré en mil bocins, i que si alguna culpa hi ha, l'assumeixo plenament, amb la consciencia ben neta.

Ara m'adono que en fem tanta, de conya, que arriba un moment que ja no saps si allo que has dit l'altre s'ho ha pres seriosament, ni si allo que et contesta ho diu també en conya o no. De manera, doncs, que davant el dubte, et vull aclarir que jo sóc home d'un sol déu i una sola dona... bé, això del déu ho podríem suprimir; diguem, d'una sola dona. O sigui que no penso pas venir amb les banyetes, les potes i la barbeta d'un bòc, i tocant la flauta, per empaitar les donzelles del Parnas de les lletres catalanes, com podrien fer suposar les meves paraules a la carta anterior... pero no pas per falta de ganes, eh? El que passa és que la Isabel ja m'ho ha advertit: si no faig bondat, no m'hi deixara venir més!

L'altre aspecte, el de la "promoció", ja suposo que no deu ser tan facil. D'altra banda, que m'he pensat, que sóc l'Espriu? Tampoc no cal que empenyem la gent, si és que tenen tanta feina com dius. Quan arribi el moment, ja triarem aquells que més ens interessin, i si després no hi podem connectar, tal dia fara un any. Allo que m'interessa realment, com ja et deia l'altre dia, és veure els amics, compartir amb ells tot el temps que pugui... la resta són trons.

Quant a la recepció a "nivell professional", tampoc no t'ho prenguis massa a la valenta ni et posis pedres al fetge. Jo, més que un professional, sóc un bas-taix de la ploma... Seriosament, no et basquegis ni perdis temps en aquestes collonades. Més valdra que, si tenim una mica de temps, fem alguna escapada a Castellterçol o anem a prendre vent a la farola, no et sembla?

Si que et sera empenyador això d'anar a pensar a un altre lloc i tan lluny... Va, lluny en relació a les distàncies que manegeu per aqueixos verals, perquè si ho comparessim amb les que hem de recórrer nosaltres cada dia, en uns transports anacronics, bruts i plens com un ou de gent més bruta encara, et semblaria que estas a la gloria. Espero que això d'anar a recollir els originals de la traducció no et causi massa trasbals. Si no fos que potser les hagi de menester, aqueixes copies, et diria que ho deixessis córrer. Però, tal com et deia que pensava fer, he escrit a en Vallverdú i li he ofert les tres traduccions teatrals. Si arriba a demostrar interes, aleshores potser voldrà veure'n alguna i li podríem fer a mans aqueixa. Les altres, les hi hauré de demanar a en Cendrós quan vingui.

Ja va bé que penquis una mica, ara que ets jove, així quan t'arribi l'hora de jubilar-te, podras viure dels drets d'autor, regaladament i tranquil·la, ballant sardanes a la plaça de Castellterçol i veient créixer l'herba del jardí. En canvi, jo, de les traduccions, sí que no en podré fotre cap tros a l'olla. Per això vull mirar, algun dia, d'escriure la novel·la que només tinc començada, la qual sera "la gran novel·la catalana" i, per tant, un best-seller, i guanyaré tants de diners, que ja no hauré de pelar-me més els dits picant les tecles de la maquina. Com pots veure, ho tinc tot ben estudiat, això, i si mai l'arribo a acabar, la novel·la, t'ho deuré a tu, que, efectivament, sempre m'has estimulat a escriure-la. Ara com ara, però, mentre hagi d'estar traduïnt dos llibres alhora, després de pensar com un gal·liot a l'editorial durant vuit hores, i de passar-ne tres o quatre més viatjant, com et podras imaginar de novel·la no n'escriuré

pas cap. Si amb prou feines tinc temps per contestar les teves cartes! Quan poso el cap al coixí, ja estic adormit, i ni sento quan es fica al llit la Isabel, i al matí, quan jo em llevo a les sis, ella clapa com un tronc, a l'extrem que ja estic pensant a veure si podem trobar alguna manera de fer-nos l'amor per telefon, tu!, perque, ja veuras, no solament de traduir viu l'home, oi? Els nanus, es pot dir que no els he vistos créixer. Un dia els portava agafats de la manata, els diumenges al matí, a comprar el diari i el tébeo, i de cop i volta em trobo que tinc una filla que és una dona de vint-i-tres anys, que se'm vol casar a finals d'any, i un galifardeu de vint, que marxara el caqui l'any entrant. I tot plegat, per què? Perque el dia que menys t'ho penses, fots un pet com una gla, i aleshores tothom diu que havies viscut tants * o tants anys... Pero, els has viscut? I no hi ha manera de sortir-ne, d'aquest cercle infernal en el qual ens trobem enxampats. Quan penses que les coses canviaran, veus que, per cols o per naps, ^{apareix.} ~~no~~ algú que efectivament les fa canviar, pero per empitjorar-les!

He estat veient que les editorials del nostre país, pero que editen llibres en la llengua del país veí, estan passant moments d'angoixa. D'una banda, sembla que ~~ha~~ ^{han} fet fallida la Bruguera i Pomaire; de l'altra, llegia que Planeta es feia carrec de Seix y Barral, i que invitava la 62 a sumar-s'hi, per bé que aquesta sembla que no en va voler saber res. Lligant això amb el que m'explicaves de la 62 i La Magrana, penso que les editorials en llengua catalana hauran d'anar amb peus de plom també. És clar que els problemes de mercat són uns altres. Les editorials en llengua espanyola han rebut la sotragada d'un tancament oficial de girs a l'exterior de l'Argentina, més la forta devaluació, que practicamente fa que els llibres espanyols siguin tan cars que no els pot comprar ningú (que tampoc no pot comprar ningú els argentins, si anem al cas), a la qual sembla que també s'hi ha afegit la de Mexic, de devaluació. En canvi, les "nostres" només pateixen les fluctuacions del mercat intern.

És cert que en Cendrós retira el "mecenatge" al premi Sant Jordi?

Ja heu anat a veure La Plaça del Diamant ? I Morbus? Espero que encara les facin aquestes pel.lícules, quan jo vingui. I la ciutat cremada, no la tornen a passar?

Respecte al viatge, ja tinc data reservada per al 29 de gener, o sigui que arribaria al migdia del diumenge 30, i em quedaria fins a la primera setmana de març. Haig de mirar si no em surt molt més car tornar per Nova York, per tal

com tinc una invitació per passar un parell de dies a Boston, visitar Harvard, etc. I a Madrid, voldria quedar-m'hi un dia per veure el Guernika. Això de Boston em fa una mica de mandra perquè hi fot un fred que pela, Ja ho veurem.

Ara, mentre t'escric aprofitant l'hora de la mossada que tenim al migdia a l'editorial, m'he aturat a contemplar un carell que tinc penjat davant el nas on s'hi veu el claustre romànic del monestir de Poblet (al costat ^{n'hi} ~~hi~~ tinc un altre de Montserrat vist a través d'un camp de blat madur, i tots dos són d'una sèrie que n'ha fet la Generalitat i que tu ja deus conèixer), de tal manera que ja m'hi trobo. De Poblet en tinc un record inesborrable d'un cop que hi vaig anar ~~anar~~ de camping amb uns amics i, al capvespre, sentíem els cants gregorians dels monjos... Aquest és un indret que em faria il·lusió de visitar juntament amb Santes Creus, que no conec. Possiblement, hi pugui anar amb els mateixos amics que hi fèrem ~~anar~~ aquell camping...

Com pots veure, no faig més que somniari despert en el famós viatge. I penso: faràs això, aniras aquí i allà, i veuràs aquest i aquell altre... T'asseguro que és una experiència emocionant, potser més intensa que no pas la de l'altra vegada, car el record d'aquella visita se sobreposa als antics records tot modificant unes imatges que el temps s'havia encarregat de deformar, i tot pren un caràcter més real. La vegada passada, semblava que em trobés en uns llimbs i tot era una mica fantasmal en el record. Per això, quan vaig venir, vaig tenir la sensació d'haver ressuscitat després d'estar com mort durant vint-i-tres anys, i en arribar a Barcelona a cada pas sofria una mena de xoc, per tal com havia de contraposar la imatge real amb aquella que conservava a la memòria.

En fi, amic, ja n'anirem parlant de tot això. Se m'acaba el temps i haig de plegar per avui. Demana-li perdó a la Rosa si li he fet passar un mal moment a rel d'això de la lletra falsa, i no voldria que es formés un mal concepte de mi. Quant a tu, que potser també has hagut de refrenar qualche escrúpol, haig de donar-te'n les gràcies, perquè una vegada més has demostrat la mena d'amistat que em tens... Tant de bo en sigui mereixedor i pugui correspondre't algun dia de la mateixa manera. I no ens posem més sentimentals, tu! Via! Records de la Isabel i rebeu tot l'afecte del vostre